

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Unicaskolan + fritidshem

Läsår 2023/2024

2023-11-08 Mariestad

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor Unicaskolan
Datum för antagande:	2023-11-08
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Unicaskolan
Giltighetstid:	Läsåret 2023-2024
Tidpunkt för aktualisering:	2023-11-08
Dokumentansvarig:	Rektor Stina Wallqvist

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

- **Plan**
Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Innehåll

1. Inledning.....	5
1.1. Syfte.....	6
1.2. Ansvar.....	6
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	6
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	6
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	7
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	8
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	9
3.1 Metod/kartläggning	9
3.2 Kränkande behandling	10
3.3 Sexuella trakasserier	11
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	11
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	13
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	15
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	15
4.2 Medarbetares delaktighet.....	16
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet	16
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	16
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever	16
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev	17
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	18
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	19
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	20
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev	20
6. Referenser	20
7. Bilagor	21
7.1 Definitioner.....	21

7.2 Lagstiftning och styrdokument	22
7.3 Anmälningsskyldighet	24

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Unicaskolans plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevers lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevers trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor för Unicaskolan ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på Unicaskolan	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Strategisk schemaläggning för att skapa ett bra flöde på skolan så att lagom stora elevgrupper vistas på samma yta samtidigt samt att det finns personal på de platser där eleverna kan uppleva sig otrygga.	Ja
Veckovis information till elever och vårdnadshavare från skola och fritids.	Ja
Fasta rutiner i varje elevgrupp i skolan och på fritids.	Ja
Gemensamma regler på skolan som gäller hela elevernas dag på Unica.	Ja
Lekredskap finns ute under hela dagen.	Ja
Vuxennärvaro i alla ”mellanrum” Vid behov följs elever av pedagoger vid förflyttningar.	Ja
Rastvärdar bär västar och sprider ut sig på skolgården.	Ja

Kost- och elevråd	Ja
Aktivt arbete med elevernas språkbruk	Ja
Återkommande arbete i klasserna kring hur man använder sociala medier på ett bra sätt.	Ja
Trygghetvandring och enkäter angående trygghet	Ja
Trygghetsvandring + enkät trygghet görs, resultatet analyseras och förbättringsåtgärder tas fram.	Ja
Presentation av sammanställning från trygghetsvandringar med fokus på förbättringsåtgärder.	Ja
Överlämningsarbete mellan pedagoger för att skapa trygga elevgrupper.	Ja
Tillgänglig lärmiljö – kompetensutveckling för alla pedagoger för att skapa en lärmiljö som passar alla elever.	Ja
Information till all personal kring anmälningplikt, ärendegång kring kränkings- och diskrimineringsärenden.	Ja
Gemensamma regler, rutiner och riktlinjer finns i skolans digitala system.	Ja

2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Under läsåret 22/23 har 26 kränkingsanmälningar gjorts på Unica. Detta är en minskning med 30 anmälningar jämfört med föregående år. Minskningen kan bero på att personal jobbar aktivt med det sociala samspelet i grupperna men det kan också ge en indikation på att färre kränkningar uppmärksammas. De kränkingsanmälningar som gjorts har mestadels handlat om fysiska och verbala kränkningar. Vi ser i analysen att de kränkningar som gjorts är övervägande i de yngre åldrarna på skolan och att de främst sker utomhus. Vi kan se att de under detta läsår skett färre kränkningar på multisportarenan troligtvis på grund av aktivt arbete kring "Fair play".

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

För att Unicaskolan ska fortsätta utvecklas till en ännu tryggare och trevligare arbetsplats för både elever och personal har vi fortsatt att lägga mycket tid på att skapa goda relationer både på grupp- och individnivå. Samsyn i personalgruppen har varit i fokus för att all personal ska känna sig trygga i mötet med alla elever. Vi har fortsatt arbeta med att hålla de rutiner och regler som vi skapat för ett fortsatt gott klimat på alla platser i och omkring skolan.

Trygghet

Vi har under föregående läsår på Unicaskolan arbetat mycket för att få ett lugnare klimat i våra gemensamma utrymmen på skolan. I detta arbete har vi fortsatt arbetet med gemensamma regler, dels kring att de ska följas av alla på skolan, dels har vi gjort vissa ändringar i dem. Inför läsårsstart hade vi lagt ett schema där vi tagit hänsyn till de framgångsfaktorer och utvecklingsområden som vi sett på skolan under läsåret. Hela personalgruppen har under föregående läsår varit delaktig för att inför detta läsår skapa förutsättningar för en ännu bättre schemaläggning som skapar trygghet för eleverna till detta läsår. Enkät svar från elever, vårdnadshavare, personal visar att de allra flesta känner sig trygga på Unicaskolan. Enkäterna har analyserats och vissa justeringar har gjorts utifrån det som framkom av analysen. Framförallt för att skapa en bättre skolgårdsmiljö där eleverna kan vara aktiva och ha det trivsamt. När personal är rastvärdar bär de färgstarka västar för att eleverna lätt ska se vilka vuxna som är på plats på skolgården. Inför nästa läsår är vår ambition att få igång strukturerade rastaktiviteter så att alla elever erbjuds en aktiv rast. När detta tidigare fanns upplevdes det som positivt av eleverna. De riktade rastvårdsuppdragen och uppdrag i mellanrum och vid förflyttningar har bidragit till en bättre arbetsmiljö men vi ser att vi kan göra ytterligare förbättringar kring detta.

Relationer

I det dagliga arbetet med eleverna arbetar vi relationsstärkande. Punktinsatser görs i utvalda årskurser utifrån kommunens kuratorers årshjul samt vid behov som uppstår. I personalgruppen har vi arbetat mycket med att alla ska ha en samsyn kring regler då det gör det lättare för alla att ta ansvar för alla elever i skolan. Fadderverksamheten och gemensamma temadagar, lekdagar mm kan nu återigen komma igång.

Elevinflytande

Eleverna får i skolan kontinuerligt lära sig om inflytande, delaktighet och demokrati. I de yngre åren arbetar pedagogerna med att ge eleverna inflytande utifrån intresseområden och genom att ta tillvara på elevernas nyfikenhet. Med stigande ålder får eleverna vara med att påverka innehåll och arbetsätt utifrån våra kursplaner och det centrala innehållet i varje ämne. De enkäter som gjorts under läsåret visar att eleverna på Unicaskolan i hög grad upplever att lärarna tar hänsyn till deras åsikter och att undervisningen är intressant. Dock syns det tydligt i enkäterna att de äldre eleverna tycker att de har mer inflytande över sin undervisning än de yngre eleverna. För att eleverna ska ha möjlighet att påverka sin arbetsmiljö görs en virtuell trygghetsvandring i början av höstterminen och under vårterminen. Det som framkom i den var att de flesta eleverna känner sig trygga överallt på skolan. De områden där flera elever upplevde sig otrygga är på toaletten och i omklädningsrummen. Utomhus känner sig vissa elever otrygga på grusplanen. Utifrån dessa resultat ser vi att vi behöver fortsätta med att schemalägga personal i omklädningsituationer och på raster samt erbjuda rastaktiviteter så att eleverna är aktiva och sprider sig bättre på vår skolgård.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

Utifrån förra årets plan har vi ställt frågor till elever, personal och vårdnadshavare för att se var vi kan identifiera risker och hinder i verksamheten. Detta har skett genom enkäter, medarbetarsamtal, utvecklingssamtal, observationer, digitala trygghetsvandringar och genom analys av förra årets plan.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
<p><i>En stor heterogen grupp med elever och personal är tillsammans i gemensamma lokaler under en stor del av dagen.</i></p>	<p><i>På Unicaskolan vistas ca 370 personer varje dag. Detta kräver ett stort mått av samspel för att få allt att fungera. Risken för kränkningar ökar i de mindre strukturerade sammanhangen så som rast, omklädning och förflyttningar mellan olika lokaler. Genom strukturerad schemaläggning/rutiner där riskerna beaktas minskar risken för att kränkningar sker. Genom att arbeta målinriktat för att skapa goda relationer mellan alla personer som arbetar/studerar på Unicaskolan främjar vi en god miljö och förebygger kränkningar.</i></p>
<p><i>Sociala medier</i></p>	<p><i>Sociala medier är en arena där det kan ske kränkningar. En svårighet med detta är bristande insyn från vuxenvärlden samt att kontakten mellan elever på sociala medier ofta sker utanför skoltid men påverkar relationerna mellan eleverna även i skolan.</i></p>
<p><i>Eventuell brist på samsyn i personalgruppen</i></p>	<p><i>Regler och rutiner beslutas gemensamt i personalgruppen för att ge samsyn och för att eleverna på så sätt ska bli trygga i vad som gäller i verksamheten. Om någon personal eventuellt frångår det som beslutats gemensamt skapas oro/osäkerhet både i elev- och personalgruppen, vilket kan öka risken för att kränkningar sker.</i></p>

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>En stor heterogen grupp med elever och personal är tillsammans i gemensamma lokaler under en stor del av dagen.</i></p>	<p><i>Av de kränkingsärenden som vi arbetat med under det gångna läsåret har det inte rört sig om några trakasserier av sexuell art. Dock behöver vi vara vaksamma på språkbruk och handlingar som rör detta område på plats och på sociala medier.</i></p>

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p>Kön</p> <p><i>Eventuella skillnader i bemötande/förväntningar beroende på kön.</i></p> <p><i>Eventuella skillnader i betygssättning/bedömning beroende på kön.</i></p> <p><i>Grupperingar utifrån kön.</i></p> <p><i>Eventuella skillnader i erbjudande av aktiviteter beroende på kön.</i></p>	<p><i>Det är viktigt att i alla situationer inte särbehandla/särskilja elever och personal beroende av kön. En medvetenhet kring detta är viktigt för att ge alla samma förutsättningar utifrån ett könsneutralt perspektiv.</i></p> <p><i>Vi ser i vår analys av kränkingsärenden att fler killar (83%) utsätter kamrater för kränkningar och att fler tjejer blir utsatta för kränkningar (71%). Förändrad kultur och språkbruk i våra grupper.</i></p>
<p>Könsöverskridande identitet eller uttryck</p> <p><i>Omklädningsrum är uppdelade utifrån kön.</i></p> <p><i>Gruppindelningar utifrån kön.</i></p>	<p><i>Indelning av elever i traditionella tjej- och killgrupper samt traditionellt uppdelade omklädningsrum utifrån kön kan få konsekvenser för den elev som inte definierar sig som tjej eller kille. Vi bör beakta detta när vi t ex delar in elever i olika grupper. Det finns möjlighet för alla elever att byta om och duscha i ett eget låsbart omklädningsrum.</i></p>
<p>Etnisk tillhörighet</p>	<p><i>Då vi på skolan har många olika etniska tillhörigheter har vi ett medvetet tänk kring</i></p>

<p><i>Brist på tolkar/studiehandledare/modersmåslärare gör att likvärdigheten inte kan tillgodoses för alla elever.</i></p> <p><i>Förutfattade meningar kring olika etniska grupper kan förekomma/upplevas.</i></p> <p><i>Personer känner sig exkluderade/osäkra då det pratas ett språk man inte förstår.</i></p>	<p><i> dessa frågor. Det förekommer ibland att elever använder ord/uttryck angående etnisk tillhörighet i negativ bemärkelse. Att man som vuxen alltid stoppar och påvisar detta är viktigt då det för vissa kan upplevas kränkande.</i></p> <p><i>Vi ser positivt på att vi på skolan pratar många olika språk. Dock kan det finnas en risk i samspelssituationer att utesluta andra elever eller vuxna på ett ej önskvärt sätt då man inte talar samma språk.</i></p> <p><i>Att tillgången till studiehandledare och tolkar inte alltid överensstämmer med behovet är inget unikt för Unicaskolan, vissa språk finns bara en tolk i hela regionen och det gör att möten måste bokas i lång tid i förväg. Vid akuta situationer kan det då vara svårt att få tillgång till tolkar.</i></p>
<p>Religion eller annan trosuppfattning</p> <p><i>Handlingar som kan kopplas till religion t ex fasteperioder kan ibland krocka med skolans uppdrag/organisation.</i></p> <p><i>Verbala uttryck från andra elever angående religiös övertygelse.</i></p>	<p><i>På Unicaskolan finns många olika religioner representerade. Detta ses i många avseenden som positivt och som en tillgång. Detta gör att våra elever/vår personal har stor kunskap kring olikheter och ser detta som en naturlig del i vardagen.</i></p> <p><i>Under senare år har vi på skolan haft elever som har valt att fasta under Ramadan. Då våra skolaktiviteter inte anpassas för denna period kan det vara svårt att t.ex. förena fasta och förmåga att tillgodogöra sig undervisningen. En gemensam plan för kommunen för vårt agerande under fasteperioder är under bearbetning.</i></p>
<p>Funktionsnedsättning</p> <p><i>Undervisningen är inte alltid tillgänglig för alla elever.</i></p> <p><i>De gemensamma ytorna på skolan är inte optimala för att möta alla elevers behov.</i></p>	<p><i>Våra nya lokaler på Unicaskolan är i hög grad anpassade för att möta elever med olika funktionsvariationer. Vid förflyttningar samt i gemensamma utrymmen kan det ibland vara hög ljudnivå och upplevas rörigt. Detta kan upplevas extra påfrestande för elever med exempelvis neuropsykiatriska funktionsvariationer.</i></p>

	<p><i>Undervisningen på skolan är i hög grad tillgänglig för våra elever och det finns en stor medvetenhet kring lektionsdesign hos våra pedagoger. För att öka tillgängligheten ytterligare har vi under detta läsår fokus på tillgänglig undervisning som kompetensutvecklingsinsats.</i></p>
<p>Sexuell läggning</p> <p><i>Kommentarer och språkbruk som nedvärderar eller på annat sätt lägger en norm för sexuell läggning</i></p> <p><i>Osäkerhet från vuxenvärlden hur elevers frågor och funderingar ska bemötas</i></p>	<p><i>Olämpligt språkbruk förekommer i viss utsträckning där elever använder nedvärderande ord mot andra. Vuxna behöver markera och förklara olämpligheten att använda orden.</i></p> <p><i>Det kan finnas en osäkerhet hos vuxna kring hur elevers tankar och funderingar ska bemötas. Där kan kurator och skolsköterska finnas med och stötta både vuxna och barn vid behov.</i></p>
<p>Ålder</p> <p><i>Gruppindelningar och erbjudanden om att göra olika aktiviteter delas ibland in efter ålder</i></p>	<p><i>Erbjudanden om olika aktiviteter utifrån ålder förekommer då olika klasser/fritidsavdelningar erbjuder olika aktiviteter.</i></p> <p><i>Svårigheter med att erbjuda alla samma aktiviteter bör diskuteras för att ge alla elever samma chanser att kunna utvecklas.</i></p>

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande och förebyggande åtgärder på Unicaskolan (skola + fritids)	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Strategisk schemaläggning för att skapa ett bra flöde på skolan så att lagom stora elevgrupper vistas på samma yta samtidigt samt att det finns personal på de platser där eleverna kan uppleva sig otrygga.	Mars -24	Frågor till arbetslagen	Rektor/schema laggare
Veckovis information till elever och vårdnadshavare från skola och fritids.	Läsåret 23/24	Via Infomentor	Pedagoger fritids + skola
Fasta rutiner i varje elevgrupp i skolan och på fritids.	Läsåret 23/24	Skapas i respektive elevgrupp.	Pedagoger fritids + skola
Gemensamma regler på skolan som gäller hela elevernas dag på Unica.	Läsåret 23/24	Gemensam genomgång vid skolstart	Alla
Rastaktiviteter erbjuds	Vt-24	Planerade aktiviteter som leds av elever/vuxna.	Personal
Vuxennärvaro i alla ”mellanrum” Vid behov följs elever av pedagoger vid förflyttningar.	Under hela läsåret	Scheman för rast-, lunch och omklädningsvårdar	Bitr. rektor
Rastvårdar bär västar och sprider ut sig på skolgården.	Läsåret 23/24	De som är rastvårdar tillsammans pratar ihop sig.	Pedagoger fritids + skola
Regler och lagindelning vid spel på grusplanen för varje elevgrupp.	Löpande under läsåret	Samtal och organisation i varje elevgrupp.	Mentorer
Kost- och elevråd	Läsåret 23/24	Läggs in i kalendarium	Rektor
Aktivt arbete med elevernas språkbruk, kultur och attityder med extra fokus på genus.	Läsåret 23/24	Medvetet arbete i grupperna med stöd av EHT.	EHT Pedagoger fritids + skola

Återkommande arbete i klasserna kring hur man använder sociala medier på ett bra sätt.	Läsåret 23/24	Diskussioner kring etik och moral på nätet.	Mentorer/pedagoger fritids
Trygghetsvandring + enkät trygghet görs, resultatet analyseras och förbättringsåtgärder tas fram.	Sep -23/mars -24	I varje elevgrupp	Rektor
Presentation av sammanställning från trygghetsvandringar med fokus på förbättringsåtgärder.	Okt - 23	På lektion	Rektor Mentorer
Överlämningsarbete mellan pedagoger för att skapa trygga elevgrupper.	Under K-dagar vid läsårs-start enl. plan för övergångar.	Inplanerade möten.	Rektor
Tillgänglig lärmiljö – kompetensutveckling för alla pedagoger för att skapa en lärmiljö som passar alla elever. Med extra fokus på NPF.	Läsåret 23/24	Möten i arbetslagen	Rektor/förstelärare/EHT
Information till all personal kring anmälningsplikt, ärendegång kring kränkings- och diskrimineringsärenden.	Aug- 23 Okt - 23	Under uppstartsdagarna Uppföljning på APT	Rektor
Gemensamma regler, rutiner och riktlinjer finns i skolans digitala system.	Uppdateras kontinuerligt	I skolans digitala system	Rektor/grundskolchef

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevs delaktighet

På elevråden under det gångna läsåret har rektor träffat eleverna och pratat om hur de upplevde det på skolan och vad de hade för tankar kring vad vi kunde göra för att alla skulle känna sig trygga på skolan. Under höst och vår gjordes en virtuell trygghetsvandring i alla elevgrupper samt en enkät om trygghet för att få en nulägesrapport i de nya klasserna. Utifrån detta revideras skolans plan och den nya planen presenteras i klasserna när planen är uppdaterad.

4.2 Medarbetares delaktighet

Utvärdering av föregående läsårs arbete skedde under slutet av läsåret tillsammans med personalen. De utvecklingsområden som då belystes har tagits med i utförandet av detta läsårs plan. Pedagogerna har även utfört trygghetsvandringar med sina elevgrupper och utifrån dessa uppmärksammat områden/situationer där eventuella kränkningar kan ske. Planen är framtagen utifrån resultaten av trygghetsvandringarna, årets kvalitetsuppföljning samt från diskussioner på medarbetarsamtal och på konferenser. Innan planen fastställs går personalen igenom planen under APT.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Vid utvecklingssamtal, föräldramöten och via information på Infomentor har vi uppmanat alla vårdnadshavare att ta kontakt med oss på skolan om de har åsikter eller frågor och funderingar. Vi känner att vi har god kommunikation med våra vårdnadshavare och vi är uppmärksamma på åsikter kring elevernas trygghet, mående och arbetsmiljö. Om det framkommer att elever känner sig otrygga i vår verksamhet försöker vi skyndsamt ta fram åtgärder för att komma till rätta med detta.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/ information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens/elevs mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn/elever	Mentor/pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Mentor/pedagog

5.	Dokumentera händelsen	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn/elever. Berätta om händelsen och hur förskolan/skolan/fritidshemmet hanterat det samt dokumentera samtalet.	Mentor/pedagog

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns/elevs pedagoger/mentor.	All personal
3.	Informera berörda barns/elevs vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan/skolan kommer att utreda kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier	Pedagog/mentor
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen/Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/mentor/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn/elever om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier (utifrån mognad)	Pedagog/mentor

7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barn/elevs vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/ information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/elev/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna/sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) /elev och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna/sexuella trakasserierna	Rektor

5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/ om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter barn/elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera grundskolechefen

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera grundskolechefen.

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn/elev

Informera grundskolechefen.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

^{2,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar

på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Utbildningsförvaltningen/Elevhälsa.